

Legepladser

Denne DCUM-vejledning handler om legepladser på uddannelsessteder.

Vejledningen beskriver, hvorfor det er vigtigt med legepladser, og hvad en god legeplads er. Herudover beskrives reglerne på området, og der gives gode råd og anbefalinger.

DCUM-vejledningen tager udgangspunkt i elever, studerendes og andre uddannelsesdeltageres ret til et sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt undervisningsmiljø, der fremmer deres mulighed for trivsel, sundhed, udvikling og læring, og som omfatter det fysiske, psykiske og æstetiske miljø.

Vejledningen skal støtte de undervisningsmiljøansvarlige i arbejdet med at leve op til kravene om legepladser, som en del af arbejdet for et godt undervisningsmiljø.

DCUM-vejledninger er baseret på undervisningsmiljølovens regler, på regler i anden lovgivning og på DCUM's viden om og erfaring med undervisningsmiljøforhold.

Legepladser

Leg er en vigtig del af det sociale liv i skolen, da legen understøtter venskaber og relationer. Leg er en essentiel del af elevers udvikling, da de erfaringer en elev gør med sin krop, er grundlaget for udviklingen af såvel personlighed som intellekt. De rette faciliteter kan understøtte en god leg. Derfor er det vigtigt, at skolens udearealer indeholder lege- og opholdstilbud, der giver optimale muligheder for leg og fysisk udfoldelse.

Man kan styrke elevers udvikling og sundhed ved at skabe et udemiljø, herunder legepladser, hvor de har mulighed for at afprøve sig selv. Dermed lærer de i højere grad at håndtere risiko og de får en (mere) realistisk fornemmelse af, hvad de kan. Et godt udemiljø tilskynder elever og studerende til at komme ud i den friske luft og giver både de yngste og de ældste elever mulighed for at udfolde sig fysisk.

Legepladser bør være udformet, så de både inspirerer elever til bevægelse og støtter elevers vekslende behov for at kunne deltage i fællesskabet eller for at kunne trække sig tilbage og være alene.

Sikkerhed og brug af legepladser

Det er ikke muligt at skabe en god og 100% sikker legeplads, hvor der aldrig sker ulykker, men det er muligt at lave nogle gode legepladser, der begrænser antallet af ulykker og ulykkernes alvorlighed. Udendørs faciliteter herunder legepladsredskaberne bør være udformet, så den risiko, der er ved leg, fremstår klart og kan forudses af brugeren. Ligeledes bør redskabets mål og sværhedsgrad passe til den tilsigtede gruppe.

Der skal med andre ord være et passende sikkerhedsniveau ved bevægelse og leg i, på eller omkring bevægelsesinstallationer og legepladsredskaber. Disse skal samtidig være udformet så elever udfordres i deres bevægelse og leg. Udfordringer er vigtigt, for indeholder udearealerne og faciliteterne ikke spændende muligheder, vil de muligvis ikke blive brugt, eller brugt på uhensigtsmæssige måder.

Legeredskabernes materialer bør forarbejdes håndværksmæssigt korrekt, ligesom materialevalget og anvendelsen bør være i overensstemmelse med gældende standarder.

Sikkerhed på legepladser er beskrevet nøje i standarderne for området, heri står bl.a.: Legepladsredskaber skal være konstrueret, så åbninger ikke frembyder fare for fastklemning af hoved eller hals, når åbninger passerer med hovedet eller fødderne først. Redskaberne bør ligeledes konstrueres, således at der ikke kan opstå farlige situationer ved fastklemning af f.eks., tøj, fod, ben, fingre eller hele kroppen.

Ved at følge de danske standarder, der er gældende for området, og få udearealer og legepladser godkendt af en legepladsinspektør, kan man få styr på sikkerheden.

LEGEPLADSEN
KAN OGSÅ VÆRE
FOR SIKKER

LEGPLADS SIKKERHED

Hvad er en god legeplads?

En god legeplads udgøres ikke alene af sikre legeredskaber. Børn har brug for udfordrende lege. Risikofyldt leg kan styrke elevernes motoriske, sociale og psykiske evner, men redskaberne skal være risikofyldte på en kontrolleret måde.

Legeredskaber har den begrænsning, at børn på et tidspunkt finder dem kedelige, nemlig når de har udviklet de færdigheder, der kan trænes ved pågældende legeredskab. Der bør derfor være mulighed for variation i brug af legepladsen. Hvis man har en god legeplads, er der mange muligheder for leg og udvikling. Når elever leger tilegner de sig erkendelser og motoriske færdigheder, samtidig lærer de at følge regler, at fungere i samspil med andre, at løse konflikter, lægge planer og tænke konstruktivt.

LEGEPLADSEN
KAN OGSÅ VÆRE
FOR SIKKER

BEVÆGELSE OG
UDVIKLING

Undervisningsmiljøloven

Undervisningsmiljøloven siger, at elever og studerende har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Herudover skal undervisningsmiljøet også fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø.

Legepladsens kvaliteter har stor indflydelse på elevernes trivsel, fordi det i høj grad er her, de gennem leg og samvær kan udvikle deres fysiske og sociale færdigheder.

Konkrete krav til udendørs opholdsarealer

Til en skole eller et uddannelsessted skal der udlægges opholdsarealer af en passende størrelse, og der skal sikres tilfredsstillende opholdsarealer for skolens brugere og beskæftigede. Opholdsarealerne skal vurderes under hensyn til ejendommens benyttelse, omfang og beliggenhed.

BYGNINGSREGLEMENTET
AFSNIT 2.4.1

Legepladsredskaber og lignende på legepladser, der er offentligt tilgængelige skal udformes og dimensioneres, så der opnås sikkerheds- og sundhedsmæssigt tilfredsstillende forhold mod personskader.

BYGNINGSREGLEMENTET
AFSNIT 4.4

Bygningsreglementet henviser til forskellige standarder, herunder DS/EN 1176. I denne standard er der angivet de specifikationer, som bør opfyldes, for at beskytte mod den risiko, der kan være forbundet med, at børn benytter legepladsredskaber på legepladser. Andre tekniske specifikationer kan dog lægges til grund, hvis de giver tilsvarende sikkerhedsmæssigt tilfredsstillende forhold.

Vedligeholdelse af legepladser og legepladsredskaber påhviler ejeren af legepladsen, uanset om ejeren er offentlig eller privat. Vedligeholdelsespligten gælder hele legepladsen som sådan og ikke kun redskaberne.

BYGGELOVENS § 17

Legepladsredskaber er omfattet af produktsikkerhedsloven, hvilket betyder, at producent og distributør af legepladsredskaber kun må bringe sikre redskaber i omsætning. Et produkt formodes at være sikkert, når det er konstrueret og fremstillet i overensstemmelse med de sikkerheds- og sundhedsmæssige krav, der er fastsat i lovgivning eller standarder.

PRODUKTSIKKERHEDS-
LOVENS §§ 5-6

Miljøstyrelsen anbefaler i "Er der god kemi i dine børns hverdag" fra 2010 i afsnittet Legepladsen (side 30-36), at man ikke bruger trykimprægneret træ, da imprægneringen udvaskes i sandet og blandt andet kan give hudirritation. Miljøstyrelsen foreslår derfor alternativer til trykimprægneret træ i forbindelse med legeredskaber på legepladsen.

Med hensyn til anvendelse af træ på legepladsen siger Bekendtgørelse om begrænsning af salg og anvendelse af creosot, at træ, der er behandlet med creosot og lignende kemiske stoffer og produkter, ikke må anvendes på legepladser og andre udendørsfaciliteter til rekreative formål eller i andre situationer, hvor der er fare for, at det kan komme i berøring med huden, jf. § 3 Stk. 4, pkt. 3. Det betyder, at f.eks. gamle jernbanesveller og telefonpæle ikke må bruges i forbindelse med legepladser.

DCUM anbefaler

Tænk i varierede muligheder og inddrag brugerne

Når man planlægger nye udearealer eller vil forbedre de eksisterende, vil det altid være en fordel både at tænke leg og læring ind i brugen af udearealerne, samt indbyde elever og lærere til idéudveksling om, hvordan udemiljøet inddrages i dagligdagen.

Brug Dansk Standard

I forhold til legepladser bør man som minimum følge gældende standarder for området fx DS/EN 1176, som er en standard, der omhandler legepladsredskaber og –underlag: Formålet med vejledningen er at sørge for et passende sikkerhedsniveau ved leg i, på eller omkring legepladsredskaberne.

Vær opmærksom på tilgængelighed

Adgangen til udearealer og legepladser kan med fordel udføres efter kravene om tilgængelige adgangsforhold.

Baggrund

Retskilder

Byggeloven (Bekendtgørelse af byggeloven): LBK nr. 1185 af 14. oktober 2010

Bygningsreglementet 2010 kapitel 2.3.1, stk. 1, pkt. 4, 2.4.1 og 4.4

Produktsikkerhedsloven (Lov om produktsikkerhed): Lov nr. 1262 af 16. december 2009

Undervisningsmiljøloven (Lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø): Lov nr. 166 af 14. marts 2001

DCUM materialer

Udemiljø til leg og undervisning, DCUM, 2004

Litteratur

Erhvervs- og Byggestyrelsen: Vejledende udtalelse vedr. byggesagsbehandling af legepladser, 2011

Gert Olsen: Legeplads sikkerhed, Gert Olsen, 2001

Miljøstyrelsen: Er der god kemi i dine børns hverdag?, 2010

Lise Ahlmann: Bevægelse og udvikling, Christian Ejlers forlag, 2006

Ministeriet for familie- og forbrugeranliggender, oplæg fra arbejdsgruppen: Sikkerhed på legepladser, 2005

SBi: Folkeskolens udeanlæg, 2006

Søren Holgersen, Grønt Miljø nr 9, s. 30-31: Legepladsen kan også være for sikker, 2012

Tina Skaarup Blenstrup: Bevægelse er fundamental for børn, 2003